

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

Τόμ. 1 (2005)

3ο Συνέδριο Σύρου στις ΤΠΕ

Διαδικτυακά “Φτερουγίσματα” στο σχολείο της γνώσης και δεξιότητας

Αναστασία Ευσταθίου

Βιβλιογραφική αναφορά:

Ευσταθίου Α. (2024). Διαδικτυακά “Φτερουγίσματα” στο σχολείο της γνώσης και δεξιότητας. *Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, 1, 584–591. ανακτήθηκε από <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/6353>

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ “ΦΤΕΡΟΥΓΙΣΜΑΤΑ” ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΑΣ

Ευσταθίου Αναστασία
Εκπαιδευτικός- Συγγραφέας- Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια

«Πριν πολλά χρόνια καθώς πλησίαζε η Καθαρή Δευτέρα,
οι νέοι του χωριού μαζεύονταν για να αποφασίσουν
σε ποιανού το σπίτι θα έφτιαχναν ένα ομοίωμα καμήλας.
Έφερναν από το σπίτι τους τα κατάλληλα υλικά
για την κατασκευή και φαγητό και ποτό
για το γλέντι που θα τη συνόδευε».

Απόσπασμα από το βραβευμένο έργο «Η Καμήλα της Δυτικής Θράκης» των
μαθητών της Βιβλιοθήκης ΔΕΠΑΦ Έβρου
στο 2ο Διαδικτυακό Λογοτεχνικό Διαγωνισμό της Βιβλιοπαμφαγονίας. Φιλοξενείται στην αναμνηστική
έκδοση «Με ένα “ποντίκι” στη χώρα των εθίμων»,
εκδ. Σύγχρονη Εκπαίδευση.

Το σχολείο της ύστερης νεωτερικότητας στον ελλαδικό εκπαιδευτικό χώρο είναι κατά βάση παραδοσιακό. Η διδασκαλία βασίζεται ακόμα στην κιμωλία, στον πίνακα, στο χαρτί και το μολύβι. Η προσέγγιση μιας ραγδαίως αυξανόμενης γνώσης πραγματοποιείται ακόμα με τη λογοκοπία του δασκάλου και το ένα σχολικό εγχειρίδιο για όλη την ελληνική επικράτεια. Τα πρώτα βήματα προσέγγισης της γνώσης με εναλλακτικές μεθόδους και τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών (Ν.Τ) γίνονται με αργό ρυθμό τη στιγμή που όλο και πληθαίνουν οι επικριτές (UNESCO, 1999) σε διεθνές επίπεδο κατηγορώντας τα σχολεία «για συντηρητισμό και για προσφυγή σε ανεπίκαιρες μεθόδους μετάδοσης απαρχαιωμένων γνώσεων...».

Η εισαγωγή των Ν.Τ στο χώρο της εκπαίδευσης το τελευταίο τέταρτο του 20^{ου} αιώνα προκάλεσε τη δημιουργία ενός νέου μαθησιακού περιβάλλοντος που αναδιένειμε τους ρόλους δασκάλου μαθητών. Στον παλιό ρόλο του δασκάλου «ως μεταβιβαστή ενός αμετακίνητου και παγιωμένου CORPUS γνώσεων και αξιών σε μαθητές παθητικούς δέκτες», όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η Π. Παπούλια-Τζελέπη (Παπούλια, 1996), η σημερινή πραγματικότητα ορθώνει ένα νέο πλέγμα πολύπλοκων ρόλων. Ο δάσκαλος σε ρόλο ανανεωτή της διδακτικής πράξης με τη χρήση των Ν.Τ, σε ρόλο (συν)δημιουργού, (συν)ερευνητή της διδακτικής διαδικασίας, (συν)διαχειριστή του νέου μαθησιακού περιβάλλοντος καλείται να εναρμονίσει στη διδακτική του πράξη το παραδοσιακό με το σύγχρονο πρόσωπο του σχολείου.

Με την παρούσα εισήγηση επιχειρείται η παρουσίαση μιας καινοτόμας δράσης που ξετύλιξε τα φτερά της στον Κυβερνοχώρο και κατόρθωσε να συνδυάσει την παραδοσιακή διδασκαλία (γράψιμο με μολύβι, ζωγραφική με κηρομπογιές, κολάζ, άντληση υλικού από την παράδοση, επικοινωνία με χειρόγραφες επιστολές και e-mail κ.ά) με τη χρήση των Ν.Τ ως όχημα επικοινωνίας και όχι μόνο (αποστολή έργων με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ηλεκτρονική επικοινωνία και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ μαθητών και δασκάλων, έργα κατασκευασμένα με το πρόγραμμα ζωγραφικής -Σχήμα 1). Κέντρο της δράσης ο μαθητής και αρωγός ο συνοδοιπόρος δάσκαλος σε μια κοινή αναζήτηση του χαμένου ενδιαφέροντος για τη μάθηση μέσα στη σχολική

τάξη. Στο ρόλο του δίαυλου επικοινωνίας και διασύνδεσης οι η/υπολογιστές των σχολικών μονάδων.

Σχήμα 1. Βραβευμένο έργο παιδιού με κινητικά προβλήματα από το Φυσιοθεραπευτήριο Ειδικής Αγωγής Κορίνθου

ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ- ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση είναι ο προσφορότερος χώρος για δημιουργική αξιοποίηση των Ν.Τ και ιδιαίτερα των η/υ. Οι Ν.Τ μετατρέπονται σε εργαλεία επίτευξης παιδαγωγικών στόχων, ταχύτατα επικοινωνιακά μέσα, μέσα οργάνωσης της γνώσης και ανάπτυξης δραστηριοτήτων. Έχουμε μεταβεί ήδη στη β' γενιά τεχνολογικών μέσων που προσανατολίζεται προς την **αλληλεπιδραστική δυνατότητα** που παρέχει ο Κυβερνοχώρος. Ένα σχολείο λοιπόν που θέλει να λέγεται επίκαιρο και να παρέχει βασικές γνώσεις ώστε οι αυριανοί πολίτες να μπορούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες της κοινωνίας της πληροφορίας, πρέπει να στραφεί στην παιδαγωγική χρήση των δυνατοτήτων των η/υ (Ράπτης και Ράπτη, 2002). Μαζί με την κιμωλία, το σβηστήρι και τον πίνακα σημαντικό ρόλο πρέπει να παίζουν και το ποντίκι, η οθόνη του η/υ και η ηλεκτρονική διασύνδεση των σχολικών μονάδων.

Για να μην ατενίζουμε δυσοίωνα το μέλλον σαν τον συγγραφέα Σ. Μπίρκερτς που διαβλέπει στην «ηλεκτρονική χιλιετία» το τέλος του πολιτισμού, το τέλος του βιβλίου, του ίδιου του ανθρώπου μπροστά στη λαίλαπα των η/υ, είναι καιρός το σχολείο να αντιμετωπίσει την πρόκληση των καιρών. Να δώσει τα βασικά εφόδια για κατανόηση αυτού του κόσμου αλλά και την πυξίδα που θα εξασφαλίσει στα άτομα την επιβίωση. Ο Στ. Αλαχιώτης σε άρθρο του (Αλαχιώτης, 2003) αναφέρει ότι «Η σχολική γνώση πρέπει να 'ναι αξιόλογη, επικαιροποιημένη και να προσφέρεται στο κατάλληλο παιδαγωγικό πλαίσιο». Γίνεται κατανοητό ότι η γνώση, το αξιακό σύστημα και το χωροχρονικό πλαίσιο που λαβαίνει χώρα η μαθησιακή διαδικασία πρέπει να συνεργάζονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο ώστε η μάθηση να συντελείται αβίαστα, ελεύθερα και δημιουργικά.

Οι Ν.Τ ως σύγχρονο παιδαγωγικό αίτημα δεν αποκτούν θεϊκές διαστάσεις. Πίσω από τους η/υ υπάρχει ο άνθρωπος, δάσκαλος και μαθητής, σε ρόλο χρήστη- διαχειριστή της νέας γνώσης. Τα επικοινωνιακά μέσα που έχει στη διάθεσή του το σχολείο με τα νεοϊδρυθέντα εργαστήρια πληροφορικής του Πανελλήνιου Δικτύου σχολείων στο δικτυακό τόπο: <http://www.sch.gr>, επιτρέπουν την παρουσίαση-δημοσιοποίηση σχολικών εργασιών, την ανταλλαγή και προώθηση έργων των παιδιών σε όλες τις δυνατές μορφές (ζωγραφιές, εργασίες, projects κ.ά.). Παράλληλα ιδρύουν νέες μορφές διαλόγου και διαδραστικής επικοινωνίας (Τηλεμάθηση, chatrooms κ.ά.).

Η ηλεκτρονική διασύνδεση των σχολικών τάξεων μας επιτρέπει να κινηθούμε πάνω στη βάση μιας κοινής εργασίας (στην περίπτωσή μας ο Διαδικτυακός Λογοτεχνικός Διαγωνισμός με το συγκεκριμένο κάθε φορά θέμα) που εμπλέκει ενεργά δασκάλους και μαθητές. Η συνεργατική μάθηση μέσω της αλληλεπίδρασης (interaction) όπως σημείωσαν μισό αιώνα πριν οι J.Dewey

και A.Bentley (Dewey, 1949) συντελείται σήμερα σε Διαδικτυακό επίπεδο. Οι **μαθησιακές ευκαιρίες** για τους μαθητές **διευρύνονται** και το σχολείο αποκτά έναν χαρακτήρα ελευθεριότητας και ανεξάρτητης δραστηριοποίησης προσδίδοντας στους εμπλεκόμενους περισσότερα και ισχυρότερα κίνητρα συμμετοχής.

Από την άλλη, η "δια-σχολική" επικοινωνία που λαμβάνει χώρα στον παγκόσμιο ιστό ικανοποιεί την ανάγκη άρσης της γεωγραφικής απομόνωσης σχολικών μονάδων, σύσφιξης των σχέσεων ελληνικών σχολείων με εκείνων του εξωτερικού, συμμετοχής πολιτιστικών ιδρυμάτων που ασχολούνται με το παιδί, εμπλοκής των εξωθεσμικών φορέων και της τοπικής κοινωνίας, δίνει τέλος τη δυνατότητα σε αλλόγλωσσους και αλλόθρησκους μαθητές να συνεργαστούν δρώντας διαδικτυακά. Τέτοιες δράσεις στα χέρια εμπνευσμένων εκπαιδευτικών σε ρόλο «**literacy animator**» (Commeyras, 1994) όπως τους αποκαλεί ο Commeyras κατορθώνουν να γίνουν πολιτείες συναδέλφωσης με κοινό στόχο την προώθηση της ειρήνης, του πολιτισμού και της ανθρωπιστικής δράσης στο σχολείο του παγκόσμιου χωριού. Προγράμματα όπως το «Friendship Through Education» στο site: <http://www.learn.org/> και οι αδελφοποιήσεις σχολικών τάξεων στο site: <http://www.oikade.gr/info4.asp>, προσπαθούν να επιφέρουν μέσω της διαδικτυακής δράσης τη συνεργασία, την αποδοχή της διαφορετικότητας και τη φιλία ανάμεσα στους μαθητικούς πληθυσμούς διαφορετικών κρατών. Το πρόσωπο της μάθησης αλλάζει γιατί αναπτύσσονται "προσωπικές" σχέσεις ανάμεσα στα συμβαλλόμενα μέρη (εκπαιδευτικοί- μαθητές) με σημαντικά παιδαγωγικά οφέλη.

Κάθε διαδικτυακή δράση απαιτεί σαφή παιδαγωγικό προσανατολισμό και αυστηρό προγραμματισμό σχεδιασμένο πάνω στο συγκεκριμένο σχολικό χωροχρόνο. Ο προγραμματισμός κρίνεται απαραίτητος για την υλοποίηση των παιδαγωγικών και διδακτικών στόχων.

Οι παραπάνω σκέψεις και πεποιθήσεις καθώς και η σχολική πραγματικότητα αποτέλεσαν για εμάς τους εκπαιδευτικούς της πράξης ιδεολογικό έναυσμα για τη δημιουργία μιας καινοτόμου διαδικτυακής δράσης που στην παρούσα εισήγηση βαφτίσαμε «**Διαδικτυακά "Φτερουγίσματα" 2000-2003**». Το σχολείο της Ακράτας, ένα επαρχιακό 8/θεσιο δημοτικό σχολείο που θα το κατατάσσαμε στα ημιαστικά σχολεία, προκήρυξε Λογοτεχνικό Διαγωνισμό που διεξήχθη στο Διαδίκτυο για τρεις συνεχείς χρονιές.

Οι παραπάνω σκέψεις και πεποιθήσεις καθώς και η σχολική πραγματικότητα αποτέλεσαν για εμάς τους εκπαιδευτικούς της πράξης ιδεολογικό έναυσμα για τη δημιουργία μιας καινοτόμου διαδικτυακής δράσης που στην παρούσα εισήγηση βαφτίσαμε «**Διαδικτυακά "Φτερουγίσματα" 2000-2003**». Το σχολείο της Ακράτας, ένα επαρχιακό 8/θεσιο δημοτικό σχολείο που θα το κατατάσσαμε στα ημιαστικά σχολεία προκήρυξε Λογοτεχνικό Διαγωνισμό που διεξήχθη στο Διαδίκτυο για τρεις συνεχείς χρονιές.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Τα "Διαδικτυακά Φτερουγίσματα" δομήθηκαν πάνω σε τρεις θεματικές ενότητες. Είχαν να κάνουν με ενεργοποίηση της δημιουργικότητας με σκοπό την επινόηση ιστοριών, με την αναζήτηση εθίμων από την παράδοση και "πλάσιμο" της ιστορίας σύμφωνα με το προσωπικό ύφος κάθε παιδιού, και τέλος με εικονογράφηση ιστοριών. Στην αρχή μίλησαν τα μολύβια, ύστερα πήραν το λόγο τα πινέλα και τα χρώματα μα και στις τρεις χρονιές η φαντασία είχε τον πρώτο λόγο.

Η όλη δράση στηρίχθηκε στην αποστολή γραπτών μηνυμάτων και συνημμένων εντύπων (οι συμμετοχές), καθώς και των έργων μέσα από το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο με στόχο οι μαθητές να πάρουν μέρος στο διαγωνισμό. Πραγματοποιήθηκε σε τρεις φάσεις:

Στην **α΄ φάση** οι μαθητές της Βιβλιοπαμφαγονίας -της βιβλιοθήκης του σχολείου-δουλεύοντας πιλοτικά πρόγραμμα "Αξιοποίησης της Λογοτεχνίας με τη βοήθεια των Ν.Τ στο σχολείο" στα πλαίσια εκπόνησης της πτυχιακής μου στο Διδασκαλείο Πατρών Ευάγγ. Παπανούτσος, ανέλαβαν την οργάνωση και διεκπεραίωση της όλης δράσης: Απόφαση για το θέμα του διαγωνισμού, σύνταξη της προκήρυξης, εργασία κατά ομάδες με το όνομα ΛΕΒΕΣ (Λογοτεχνικός, Εξερευνητικός, Βιβλιομανιακός και Επιστημονικός Σύλλογος) με τον έναν αρχικά η/υ συνδεδεμένο με το διαδίκτυο, δελτία τύπου στα ΜΜΕ και αποστολή e-mail σε σχολικές μονάδες του εσωτερικού και εξωτερικού, γράμματα και μηνύματα στις άλλες τάξεις του σχολείου με σκοπό να μετέχουν όλοι οι μαθητές στη δράση. Η όλη δουλειά πραγματοποιήθηκε μέσα σε τακτές συνεδρίες όπου γίνονταν παράλληλες εργασίες του τύπου: συγκέντρωση ιστορικού υλικού του Δήμου Ακράτας για το στήσιμο και τον εμπλουτισμό της ιστοσελίδας του σχολείου, ανεύρεση χορηγών, συμπλήρωση ημερολογίου δράσης και τέλος, οργάνωση και παρουσίαση της Απονομής των βραβείων την ημέρα του παιδικού βιβλίου με καλεσμένο συγγραφέα παιδικών βιβλίων. Οι μαθητές της Ε΄ και Στ΄ τάξης που "έχτισαν" βήμα βήμα το διαγωνισμό πήραν μέρος και ως συγγραφείς επινοώντας τις δικές τους ιστορίες.

Την πρώτη χρονιά διεξαγωγής του διαγωνισμού με θέμα: «Ένα ταξίδι στο...» ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα του ΛΕΒΕΣ 12 σχολεία και 85 μαθητές. «Η χώρα των τρελών μολυβιών», εκδόσεις Α.Α. Λιβάνη ήταν το βιβλίο που φιλοξένησε τις εργασίες των διαγωνιζόμενων οι οποίες ήταν διηγήματα, μικρές ιστορίες, παραμύθια, δοκίμια, και ποιητικές συνθέσεις. Την αναμνηστική έκδοση εικονογράφησαν οι μαθητές των σχολείων που πήραν μέρος.

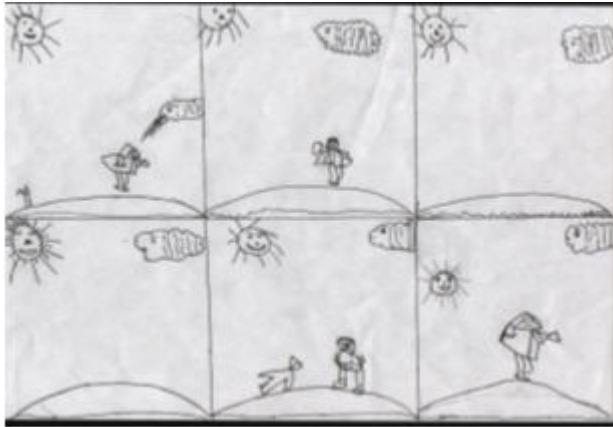
Στη **β΄ φάση** κάτω από το βάρος της μεγάλης συμμετοχής και του όγκου της δουλειάς, η διοργάνωση μπήκε σε νέες βάσεις. Οργανωτική Επιτροπή αντικατέστησε τον έναν δάσκαλο συντονιστή. Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου, μαζί με τους μαθητές, ανέλαβαν την εκστρατεία ενημέρωσης-δημοσιοποίησης της δράσης. Το σχολείο απέκτησε εργαστήριο πληροφορικής με πέντε η/υ και συνδέθηκε με το πανελλήνιο σχολικό δίκτυο. Οι μαθητές δουλεύοντας "παραδοσιακά" μέσα από συζητήσεις με τις ομάδες για το ύφος και τον τρόπο γραφής της όλης επικοινωνίας, κρατώντας ημερολόγιο δράσης, γράφοντας κατά τη διάρκεια των συνεδριών, κατόρθωσαν να λειτουργήσουν πάνω σε σύγχρονες βάσεις. Την ώρα των η/υ επικοινωνούσαν διαδικτυακά με σχολεία του εξωτερικού, έστελναν δελτία τύπου σε ηλεκτρονικές σχολικές εφημερίδες, έψαχναν για χορηγούς και επικοινωνούσαν με συγγραφείς και ιδρύματα πολιτισμού (Υπουργείο Πολιτισμού, Ε.ΚΕ.ΒΙ, ΙΜΕ). Η Επιτροπή Αξιολόγησης αποτελούμενη από επιφανή πρόσωπα (καθηγητές Πανεπιστημίου, συγγραφείς κ.ά) ανέλαβε την ευθύνη της επιλογής των καλύτερων για τη βράβευση έργων.

Η συμπλήρωση των δελτίων συμμετοχής για τους απανταχού ενδιαφερόμενους γινόταν απευθείας στην ιστοσελίδα του σχολείου και αποτελούσε μια άσκηση «σκόπιμης» γραφής καθώς τους ζητούσαμε εκτός από τα ατομικά τους στοιχεία και τα πράγματα που τους αρέσουν. Τα δελτία συμμετοχής κυκλοφόρησαν στα σχολεία και μέσα από εγκυκλίους του 2ου Γραφείου Α/θμιας Εκπαίδευσης Αιγίου. Συμπληρώθηκαν και στάλθηκαν με το ταχυδρομείο για τα σχολεία που δεν είχαν επανδρωθεί ακόμα με η/υ. Δώσαμε τη δυνατότητα συνδυασμού προσωπικών κειμένων που παράγονται τη στιγμή που αποστέλλονται και άλλων αυτοτελών κειμένων που επινοήθηκαν με σκοπό τη συμμετοχή στο διαγωνισμό. Τα παιδιά σε ρόλο συγγραφέα -δημιουργού επικοινωνήσαν μαζί μας στέλνοντας στη Βιβλιοπαμφαγονία ηλεκτρονικά μηνύματα, ποιήματα και αφιερώσεις, σχέδια και ζωγραφικά έργα, γραμματάκια τα οποία συνόδευαν τη συμμετοχή τους. Υψηλού επιπέδου ήταν οι ομαδικές εργασίες που γίνονταν μέσα στην τάξη. Δεν έλειψαν και οι πιο τυπικές επιστολές από διευθυντές σχολείων που περιείχαν ένα μικρό κατατοπιστικό κείμενο, τον

αριθμό των έργων και συγχαρητήρια για τη δράση. Άλλοι πάλι συνάδελφοι, έστειλαν επιστολές, κάρτες και e-mail με θερμότερες ευχές και παραινέσεις για καλή συνέχεια.

Τη σχολική χρονιά 2001-2002 ο διαγωνισμός με θέμα: «Ένα έθιμο του τόπου μου» άπλωσε τα φτερά του και συνάντησε τους μαθητές της Κύπρου. Εκτός από τις σχολικές μονάδες πήρε μέρος και η Δημοτική Βιβλιοθήκη Φερών Έβρου. Η σοδειά των εθίμων περιλάμβανε δημοτικά τραγούδια, σπάνια ήθη και έθιμα γραμμένα σε ντοπιολαλιά, ξεχασμένες παραδόσεις από κάθε γωνιά της ελληνικής γης, πρωτόγνωρα έθιμα ξένων χωρών και συνταγές μαγειρικής των γιαγιάδων. Οι 290 διαγωνιζόμενοι δημοσιογράφοι –λαογράφοι από 37 Δημοτικά σχολεία ανταποκρίθηκαν στέλνοντας με τον Ερμή του Διαδικτύου 235 έργα που κόσμησαν την έκδοση: «Με ένα "ποντίκι" στη χώρα των εθίμων». Στα πλαίσια της διαπολιτισμικής παιδαγωγικής δόθηκε ειδικό βραβείο αλλόγλωσσου μαθητή που συμμετείχε με κουρδικό έθιμο. Δόθηκαν εύφημες μνείες σε μικρούς συγγραφείς, εκπαιδευτικούς και σχολεία με την πολυπληθέστερη συμμετοχή επιβραβεύοντας με αυτόν τον τρόπο όλους τους άμεσα εμπλεκόμενους.

Στην γ' φάση ο 3^{ος} Διαγωνισμός με θέμα: «Με χρώμα, κέφι και φαντασία» απαιτούσε από τα παιδιά να γίνουν εικονογράφοι. Την αξιολόγηση των έργων ανέλαβε ο «Αίσωπος» (Παγκόσμια Καλλιτεχνική Εταιρεία Εικονογράφησης Ελληνικού Παιδικού και Εφηβικού Βιβλίου). Η συμμετοχή των μικρών καλλιτεχνών από την Ελλάδα και τις ΗΠΑ ξεπέρασε κάθε προηγούμενο: 666 ατομικά και ομαδικά έργα. Εκτός από τα δημόσια και ιδιωτικά σχολεία, συμμετείχαν και πολιτιστικοί φορείς όπως το Διαπολιτισμικό Στέκι Ιλίου (Εργαστήρι Δημιουργικής Απασχόλησης Τσιγγανοπαίδων, Αλβανών κ.ά.) και το Φυσιοθεραπευτήριο Ειδικής Αγωγής Κορίνθου. Στη Βιβλιοπαμπαγονία υποδεχθήκαμε εκτός από έργα εικονογράφησης, ζωγραφική με μελάνι, μολύβι, ακουαρέλα, κηρομπογιά και μαρκαδόρους, έργα με την τεχνική του κολάζ, επεξεργασμένα στον η/υ αλλά και ιστορίες, εικονογραφημένα παραμύθια (σχήμα 2) και κόμικς. Τα «Τετράδια Ζωγραφικής» εκδ. Α.Α Λιβάνη που εκδόθηκαν τον Μάρτιο του 2004 περιλαμβάνουν δείγμα της δουλειάς των 751 παιδιών-καλλιτεχνών.

Σχήμα 2. Αυτοτελές παραμύθι με μορφή κόμικς σε χαρτί Α4 χωρισμένο σε έξι φάσεις-επεισόδια Β' τάξη (απέσπασε το Ειδικό Βραβείο «Παραμυθά»)

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ

Μέσα από τα «Διαδικτυακά Φτερουγίσματα» κατορθώσαμε να ικανοποιήσουμε τις ανώτερες ανθρώπινες ανάγκες των μαθητών, που σύμφωνα με την ταξινόμια του Α. Maslow είναι η κοινωνική αποδοχή, η αναγνώριση του Εγώ και η αυτοπραγμάτωση (Maslow, 1954). Η διαδικτυακή "γραφη" έδωσε τη δυνατότητα στους διαγωνιζόμενους να γίνουν μέτοχοι μιας

πολιτιστικής σχολικής δραστηριότητας και να νιώσουν «την πραγματική κυριότητα της όλης δράσης» (Barnicoat).

Η συμμετοχή ως ανάγκη δημιουργίας, ως ανάγκη συμβολής σε έναν κοινό σκοπό αποτέλεσε άξονα δημιουργίας και προσωπικής έκφρασης με θεαματικά αποτελέσματα. Εάν οι αριθμοί κάτι έχουν να πουν, τότε σίγουρα οι 85 σχολικές μονάδες Ελλάδας, ΗΠΑ και Κύπρου, οι πολιτιστικοί φορείς, οι 1117 μικροί διαγωνιζόμενοι ηλικίας 4-12 χρονών που πήραν μέρος και τις τρεις χρονιές και τα 967 έργα, μας δίνουν την δυνατότητα να καυχόμαστε ότι με αφορμή τον διαγωνισμό κατορθώσαμε να δώσουμε μαθήματα "εξανθρωπισμού" του παγκόσμιου ιστού καθώς η δράση εκτυλίχθηκε στο διαδίκτυο και το σχολείο έγινε το κέντρο του ενδιαφέροντος. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι η δράση μας παρουσίασε έναν άλλο εναλλακτικό τρόπο προσέγγισης της μάθησης που λαβαίνει χώρα στα σχολικά εργαστήρια πληροφορικής.

Η έκδοση των αναμνηστικών εντύπων γέμισε χαρά τους διαγωνιζόμενους "συγγραφείς" που είδαν τα έργα τους από την πλευρά του "αναγνώστη" δημοσιευμένα σε καλαίσθητες εκδόσεις μεγάλων εκδοτικών οίκων (Α.Α. Λιβάνη και Σύγχρονη Εκπαίδευση- Σχήμα. 3, 4). Η συμβίωση αναγνώστη- συγγραφέα μέσα από την ανταλλαγή απέφερε καρπούς στο σχολείο του 21^{ου} αιώνα (Rosenblatt, 1989). Το κέρδος στο γνωστικό επίπεδο ήταν μεγάλο καθώς απέκτησαν γνώση του κόσμου που διαβιούν, γνώση των πολλαπλών μορφών σύγχρονης επικοινωνίας και των δυνατοτήτων τους μέσα από σχολικές δράσεις. Αλλά και στο κοινωνικό επίπεδο το κέρδος αποτιμάται θετικά καθώς έμαθαν να δουλεύουν ατομικά και ομαδικά «αναγκαιότητα σήμερα περισσότερο από κάθε άλλη φορά» για έναν κοινό σκοπό (Fairclough), να υπηρετούν το πολιτιστικό ιδεώδες μιας ουμανιστικής παιδαγωγικής.

Το όλο εγχείρημα αξιοποιήθηκε και είδε το φως της δημοσιότητας ποικιλοτρόπως: Στο παιδικό περιοδικό Γεια Χαρά, στο περιοδικό Αερόστατο του ΔΙΠΟΔΕ, σε εφημερίδες και έντυπα (Ερευνητές της Καθημερινής) αλλά και σε ηλεκτρονικά σχολικά έντυπα (e-εφημερίδα), στον Τοπικό Τύπο, στο Ραδιόφωνο και τέλος σε τηλεοπτικές εκπομπές της ΕΡΤ.

Από την άλλη, τα έργα αποτέλεσαν πηγή αναδημιουργίας καθώς ντύθηκαν με μελωδίες, δραματοποιήθηκαν, πήραν τη μορφή θεατρικών διαλόγων και ανέβηκαν "ζωντανά" στη σκηνή παιγμένα από τους μετέχοντες στις επίσημες βραδιές της Απονομής των Βραβείων (λεπτομέρειες στα Δελτία Τύπου που δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του σχολείου: <http://1dim-akrat.ach.sch.gr/istoria.htm>). Η σοδειά του 2^{ου} Διαγωνισμού που αφορούσε έθιμα από όλο τον κόσμο, αποτέλεσε πλούσιο παιδαγωγικό υλικό για αναζήτηση πληροφοριών για τον λαϊκό πολιτισμό σε σχολικές εργασίες μέσα από διαθεματικές προσεγγίσεις.

Τρεις σημαντικές βραβεύσεις σημάδεψαν την πορεία των Διαδικτυακών Φτερουγισμάτων και στάθηκαν πηγή χαράς και ανατροφοδότησης για μαθητές και εκπαιδευτικούς:

- Βραβείο Παπαδόπουλου (2002), για την προώθηση της φιλαναγνωσίας μέσω διαδικτύου από το σωματείο Κύκλος του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου.
- Βραβείο Βασιλικής Τροβά, (2002), για την αναμνηστική έκδοση με τα έθιμα από τη Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά.
- Βράβευση: «Λιλιπούτειοι Δημοσιογράφοι της Αχαΐας» (2003), των Αχαιών μαθητών που συμμετείχαν στον 2^ο Διαγωνισμό από την ΕΣΗΕΠΗΝ (Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Πελοποννήσου, Ηπείρου και Νήσων), την ΕΡΑ Πάτρας και την οργάνωση ΟΜΕΠ παράρτημα Προσχολικής Αγωγής Πάτρας.

Το σχολείο της γνώσης δεν μπορεί να παράγει μόνο τεχνοκράτες αλλά και ισορροπημένους ανθρώπους με βασικές γνώσεις και δεξιότητες που θα τους οδηγήσουν στην επιβίωση σε μια συνεχώς μεταλλασσόμενη κοινωνία. Οι μαθητές που πήραν μέρος στην διαδικτυακή δράση

αντιμετωπίστηκαν ως ενεργά κοινωνικά υποκείμενα που στην προσπάθειά τους να μεταβάλλουν και να εξελίξουν τον εαυτό τους, κατορθώνουν να μεταβάλλουν την ίδια την κοινωνία.

Μέσα από ένα σύστημα οικουμενικών αξιών μπορούμε να μετατρέψουμε τη συνεχώς διογκούμενη γνώση σε σοφία. Εάν η ορθολογιστική σκέψη ήταν αυτή που οδήγησε στην ανάπτυξη των Ν.Τ, ο ίδιος ο ορθολογισμός πρέπει να προάγει τον ανθρωπισμό και την πολιτιστική δράση σε πρωταρχικές αξίες του σύγχρονου σχολείου.

Το παιδί δεν αντιμετωπίζεται ως ένας «καταναλωτής» παιδείας και αξιών, αλλά ως ένας δημιουργός και παραγωγός αξιών και παιδείας... ένα σχολείο ζωντανό και νέο μπορεί να είναι μόνο ένα σχολείο για «δημιουργούς» αναφέρει ο Τζάνι Ροντάρι στη Γραμματική της φαντασίας (Ροντάρι, 2001). Έναν τέτοιο τύπο σχολείου οραματιστήκαμε και προσπαθήσαμε να υλοποιήσουμε μέσα από την διαδικτυακή αυτή δράση που μας άφησε κέρδος στις βαλίτσες μας το ίδιο το ταξίδι. Το ταξίδι της αναζήτησης, της συμμετοχής, της συνεργασίας, της αλληλεπίδρασης, το ταξίδι της επικοινωνίας.

Για να τροφοδοτήσει η Παιδεία την οικουμένη με Πρόσωπα, όπως πολύ χαρακτηριστικά αναφέρει ο Κοσμόπουλος στην Οδηγητική του πρέπει η αγωγή να στρέφεται προς την προσωπικότητα, την αυτονομία του νέου ανθρώπου αλλά και την κοινωνική του προσαρμογή σε έναν μεταλλασσόμενο κόσμο (Κοσμόπουλος, 1990). Ίσως με αυτές τις δράσεις να κατορθώσει τελικά το σχολείο της γνώσης να κάνει όχι μόνο ευτυχημένους τους "κατοίκους" του αλλά να τους εφοδιάσει με γνώσεις και δεξιότητες ζωής. Να λειτουργήσει, τέλος, στο πλαίσιο των προδιαγραφών ενός σύγχρονου, επίκαιρου και αποτελεσματικού εκπαιδευτικού συστήματος όπως ευαγγελίζεται το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών με στόχο την «ανάδειξη των ενδιαφερόντων κάθε μαθητή και την ενθάρρυνση των κλίσεων του» (ΔΕΠΠΣ, 2003).

Οι αναγνωστικές εκδόσεις της Βιβλιοπαρφαγονίας

Σχήμα 3

Σχήμα 4

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Barnicoat, J., A teacher's guide to NEWSPAPERS AND CONSERVATION, English Heritage, London.
2. Commeyras, M., (1994), On Choosing to Be a Literacy Animator, στο site: www.readingonline.org/articles/commeyras/, προσπέλαση 15/2/2004
3. Dewey, J., & Bentley, A.F., (1949), Knowing and the Known, Beacon Press, Boston.
4. e-εφημερίδα, Μηνιαίο Διασχολικό περιοδικό στο site: <http://daskalos.edu.gr>, προσπέλαση 16/1/2004, τεύχ. 12.
5. Fairclough, J., A teacher's guide to HISTORY THROUGH ROLE PLAY, English Heritage, London.

6. Maslow, A., (1954), *Motivation and Personality*, Harper and Row, New York.
7. Rosenblatt, L.M., (1989), *WRITING AND READING The Transactional Theory* In J. Mason, (ed) *Reading and Writing Connections*, 163, Boston MA: Albyn Bacon.
8. UNESCO, Έκθεση της Διεθνούς Επιτροπής για την Εκπαίδευση στον 21ο αιώνα, (1999), *Εκπαίδευση ο θησαυρός που κρύβει μέσα της*, 156, Gutenberg, Αθήνα.
9. 1ο Δημοτικό σχολείο Ακράτας, (2002), *Με ένα "ποντίκι" στη χώρα των εθίμων*, επιμ. Αν. Ευσταθίου, "Σύγχρονη Εκπαίδευση", Αθήνα.
10. Αλαχιώτης, Στ., δημοσιεύτηκε στις 29-06-2003, *Η δύναμη της μάθησης*, εφημερίδα το Βήμα.
11. Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών, (Μάρτιος 2003), ΦΕΚ 303, τεύχος δεύτερο, 3735.
12. Κοσμόπουλος, Α., (1990), *Ψυχολογία και Οδηγητική της παιδικής και νεανικής ηλικίας*, 109, Γρηγόρη, Αθήνα.
13. Μπίρκερτς, Σ., (1998), *Οι ελεγείες του Γουτεμβέργιου, η μοίρα της ανάγνωσης στην ηλεκτρονική εποχή*, Καστανιώτης, Αθήνα.
14. Παπούλια- Τζελέπη, Π., (1996), *Πανεπιστημιακές Παραδόσεις Διδακτικής Μεθοδολογίας Στοχαστικοκριτική Διδασκαλία: Θεωρία και Πράξη*, 3, Εκτυπωτικό Κέντρο Πανεπιστημίου Πατρών, Πάτρα.
15. Ράπτης, Α., και Ράπτη, Α., (2002), *Μάθηση και Διδασκαλία στην Εποχή της Πληροφορίας*, Αθήνα.
16. Ροντάρι, Τ., (2001), *Γραμματική της φαντασίας*, 208, Μεταίχμιο.